

Krótką replika

W polemice z hipotezą dysonansu moralnego Profesor Korus w istocie dopomógł mi wzbogacić moją koncepcję. Otóż nie przyszło mi wcześniej do głowy, że można potraktować wymienione przeze mnie skandale z ostatnich lat – potwierdzone zarzutami prokuratury i CBA, wyrokiem TSUE, autentycznymi nagraniami, a w kwestii łamania konstytucji – opiniami najwyższych autorytetów prawnych, jako „osiem nieudokumentowa-

nych pomówień”, na których opieram moje „mniemania”. Może taka właśnie strategia całkowitego wypierania prawdy przy równoczesnym nawoływaniu o „drogę prawdy” jeszcze lepiej niż wskazane przeze mnie metody pozwala zrozumieć, dlaczego część społeczeństwa tak skutecznie tłumi swój instynkt moralny i godzi się na owe „niegodziwości”. Zamiast przywoływać Parmenidesa z Elei proponowałbym Panu Profesorowi zajrzeć do Freuda.

PIOTR SZTOMPKA

Uniwersytet Jagielloński
członek czynny PAU

Myślę, że...

Pozwolę sobie polemizować z prof. Kazimierzem Korusem (*Aletheia to wymagająca bogini*, PAUza 497) w obronie prof. Piotra Sztompki (*Dysonans moralny; polskie fatum z perspektywy socjologa*, PAUza 495). Sprawa podniesiona przez prof. Korusa ma dwie warstwy: realny stan umysłów obywateli RP, odmalowany przez prof. Sztompkę, oraz pytanie o właściwy sposób wypowiadania się naukowca i kryteria publikowania w PAUzie. Ponieważ niezbyt – niestety – widzę dziś możliwości sensownej polemiki na temat spraw kraju i jego obywateli, ograniczę się do kwestii drugiej. Otóż, w moim przekonaniu, naukowiec ma prawo nie tylko badać i wyciągać wnioski wyłącznie z badań, ale także myśleć. Istnieje coś takiego jak wyczucie spraw przez badacza w obszarze jego zainteresowań, nawet w przestrzeni zagadnień, nad którymi nie pochylał się bezpośrednio. W nauce funkcjonuje nawet określenie *an educated guess*. Nauka nie sprowadza się, rzecz jasna, do zgadywanek – ale można założyć, że naukowiec, pracujący przez lata w danej dyscyplinie, ma nieraz dobre wyczucie spraw. Przypuszczam, że badacze z zakresu

nauk ścisłych bądź przyrodniczych też czasem kiwają głową z aprobatą wobec pewnych pomysłów, a czasem krzywią się – *a priori* uznając, że coś jest sensowne bądź nie. Trudno socjologowi odmówić prawa do wypowiedzenia ogólniejszych sądów o społeczeństwie, nawet jeżeli „ssałby” swoje pomysły z głowy, bo to nie jest „ssanie z pustej głowy” – już nie mówiąc o tym, że prof. Sztompka niejedno badał (*vide* jego bibliografia!). No i moim zdaniem PAUza jest polem, gdzie ogólniejsze myśli naukowców mogą i powinny być wypowiedzane. To nie jest dziennik raportów z badań, gdzie podaje się dane i zamieszcza liczne przypisy. Skądinąd sądzę, że zawodowe czasopisma nauk społecznych i humanistycznych (niech już będzie to rewoltujące mnie rozróżnienie) też nie powinny być jedynie takimi nudnymi zbiorami danych. PAUza musi jedynie przestrzegać kulturalnych form wypowiedzania myśli i polemik – ale dotychczas nie zauważyłem naruszania tego wymogu na jej łamach. W ramach jego realizacji proponuję wszakże prof. Korusowi powstrzymanie się od używania terminu „polskojęzyczne media”. Będzie kulturalniej.

MARCIN KULA

Akademia Teatralna im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie
członek korespondent PAU

Szanowna Redakcjo,
ze zdumieniem i niedowierzaniem przeczytałem zamieszczony w nr. 497 PAUzy z 16 stycznia tego roku komentarz członka korespondenta PAU, prof. Kazimierza Korusa, pt. *Aletheia to wymagająca bogini*. Autor nie zgadza się z prof. Piotrem Sztompką nie z racji jego opinii,

tylko tego, na czym je opiera, a mianowicie na „polskojęzycznych mediach”. Oczekuję, że prof. Korus wyjaśni na Waszych łamach, czym wedle niego są „polskojęzyczne media”. Niech nie ograniczy się do wskazania tytułów, niech uzasadni, dlaczego je tak nazywa.

Z poważaniem,

SERGIUSZ KOWALSKI

przewodniczący Żydowskiego Stowarzyszenia B'nai B'rith
w Rzeczypospolitej Polskiej

PAUza Akademicka – www.pauza.krakow.pl – tygodnik Polskiej Akademii Umiejętności i środowiska naukowego.

Rada Redakcyjna: Magdalena Bajer, Andrzej Białas, Janusz Limon, Ewa Lipska, Stanisław Rodziński, Piotr Sztompka, Marta Wyka, Jakub Zakrzewski, Franciszek Ziejka.

Redakcja: Andrzej Białas – redaktor naczelny; Andrzej Borowski, Andrzej M. Kobos, Piotr Malecki, Marian Nowy – redaktorzy; Adam Korpak, Krzysztof Skórczewski – grafika; Ryszard Otręba – „Galeria PAUzy”; Anna Michalewicz – dyrektor administracyjny; Witold Brzoskowski, Monika Mentel – fotokład; Wydawnictwo PAU – konsultacje.

Adres do korespondencji: Polska Akademia Umiejętności, 31-016 Kraków, ul. Sławkowska 17; e-mail: pauza@pau.krakow.pl

Oczekujemy na artykuły do 6 000 znaków (ze spacjami) i ilustracje w formacie JPEG o rozdzielczości 300 dpi.